

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopis se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Novi časi, nove šege.

II.

Dobro pol življenja človek upa in če smemo tako reči, živi le od upanja in slabo stoji za-nj, kedar več upanja nima. A kaj je z drugo polovico našega življenja? Upanje samo nam je premalo, treba nam je tudi česa, kar se prime, kar naša roka otiplje in želodec prebavlja.

Upanje, naj bi še toliko lepo bilo, ne more nas nasititi, s časom nam ono preseda in mi čemo resnico; stvar, katero smo upali, mora nam priti pred oči, moramo si je užiti; če je ni, damo tudi upanja po njej slovó, sicer pa se nam more reči, da živimo le v negotovih sanjah.

Tako je naše življenje v obče, a treznim, čez vso navado nam je biti treznim še v političnem življenju. Da ne zapremo srca v tem koj s kraja upanju boljih časov, to je modro in rodi nam lahko dober sad, toda ves čas ali predolg čas prepustiti se takemu upanju, če kje in če komu, nam, slov. ljudstvu na Malem Štajarju ne kaže. Premalo imamo ves čas sem za to uzroka in tudi v sedanjem času nismo v tem na boljem.

Beseda svitlega cesarja: Naredite mir med mojimi narodi! — ta beseda je v nas veselo upanje vzbudila ta čas, ko je grof Taaffe stopil na čelo tostranske vlade. Beseda cesarja, dejali smo, dala bi se izpeljati in lahko bi postala resnica, ako je le količkaj pri c. kr. vladi dobre volje. Da bodo narodi ali bolje bomo rekli, da bodo vodje t. j. možje, ki imajo za upanje poedinih narodov, strnili se s časom v taci naredbah, katere bodo vsem narodom prav hodile, to smo upali ali cesar smo upali, tega dosehal nismo čakali in to pač mi, Slovenci, še najmanj. Uže sedmo leto teče, kar stoji grof Taaffe na čelu c. kr. vlade, v njej si je že tudi izpremenil osebe ministrov večkrat, toda kaj smo v tem času čakali?

Nič ali še manje, kakor nič. Pri nas, ako

imamo pred očmi samo nas, kar nas biva na Malem Štajarju ali tudi na Koroškem — pri nas, pravimo, smo upali ali tega, cesar smo upali, nismo še najmanj reči čakali. Še veljajo tiste postave, katere so nam sicer v srenji, v šoli, v cerkvi neznosna bremena naložile, ali da bi nam kake pravice dajale, take, katere bi bili veseli, tega se gledé njih še nismo prepričali.

Osebe, v katerih rokah je izpeljevanje postav in vladnih naredeb, vse so do mala še prav tiste, kakor jih je bila vlada, nam do cela nasprotna, razpostavila po naših uradih; kar pa se je izpremenilo pri teh uradih, nismo razpoznali, da bi nam novi možje bolje želeli, narobe, ti so še-le stopili iz velike večine na stran naših najhujih nasprotnikov. S temi so držali velikrat, za naše želje pa so imeli le gluho uho. Skorej brez izjeme še velja vse to o možih, ki so sedaj pri nas svétniki c. kr. vlade.

Naši oni niso, to vé vsak otrok, tega tudi nismo upali, toda upali smo (ali po pravem ali po krivem, to sedaj že lahko vemo), da bomo pri njih vsaj pravico našli. Ali pa smo to si čakali? Če pomislimo, da se je dosehal vsaka konfiskacija, ki je zadela kak slov. list, recimo: „Slov. Gospodarja“, ali Slovincem prijazen list, n. pr. „Südst. Post“, potrdila od najnižje do najvišje gosposke, ne pa tako tudi konfiskacije „D. W.“ ali pa „M. Z.“, kaj če človek na to reči? Isto tako je „Südst. Post“ obsojena, kedar koli pride v Celje pred porotno sodbo, in „Slov. Gospodarju“ se ni in ne godilo bi se mu bolje, ko bi pri njem prišlo do tega in ves ta čas, kar je grof Taaffe na krmilu c. kr. vlade, ni se ne „D. W.“, ne „M. Z.“ in ne „Tagespost“ nobeno krat še obsodila, čeprav so jo že večkrat tožili in to ne iz tako puhlih, ničevih uzrokov, kakor se je to pri naših ali nam prijaznih listih in to ne enkrat zgodilo. Od kodi ta razlika v sodbi?

Škode ne želimo nikomur in torej tudi ne tem ali v obče listom, ki so v službi našim

nasprotnikom, toda kdor ima oči, lahko vidi, kje tiči vzrok vsega tega. V tem, kakor govoré ti listi, išče ga človek zastonj, tudi tak, ki ni prijazen slov. ljudstvu, ne more reči, da je v teh listih beseda, kakor je doma v pošteni družbi, še manj pa, da mahamo mi, kakor pravi lopovi, po naših nasprotnikih.

Slov. ljudstvo po takem uvideva lahko z vsacim dnevom bolj, da upanje naše, češ, da pride z grofom Taaffejem novó in pravičniše življenje med avstrijska ljudstva, ni srečno in ni mu torej jemati za zlo, ako gleda tudi v tem, kakor na neko šego, katere ne hvali nihče ali prikazuje se po svetu že čedalje bolj in to pri nas po gostem. Ime ji ni lepo in mi ga tedaj zamolčimo, toliko pa rečemo, da je pri nas ne mara pravi — mož.

0 naši ravnopravnosti.

Ako kje kedaj, vidimo iz naslednjih vrstic, kako da se godi nam na naših domačih tleh. Trje bi se nam ne godilo, ko bi želeli na popolnem tujih krajih, naj bi se z nami govorilo v oni besedi, katero zastopimo. Mi za dnes podamo samo popis teh dogodeb, a pridržimo si še besedo za drugi krat. Tudi „Slov. polit. društvo“ v Mariboru, v čegar rokah so vsi dotični prepisi, upamo, da stopi v svojem času gledé teh in enacih reči na noge.

„Kako se krajni šolski svet pri sv. Kuni-gundi na Poh. bori z okrajnim šolskim svetom Konjiškim za slovensko uradovanje, posname se lahko iz naslednjih dogodeb:

1. Meseca junija 1884 poprosil je bil krajni šolski svet soglasno, naj mu okrajni šolski svet slovensko dopisuje.

2. Neusliščan zahteva krajni šolski svet v seji 17. decembra 1884 soglasno slovensko dopisovanje, ker razun gosp. župnika in učitelja nihče nemško ne razumi, hočejo pa vsi izvirnike čitati in razumeti. Nemški dopisi se od sih dob vsi nazaj pošiljajo.

3. Okrajni šolski svet v Konjicah ukaže nemške dopise sprejemati in reševati, nezadovoljnim s tem pa rekurirati na deželni šolski svet, dne 2. febr. 1885.

4. Na to krajni šolski svet odgovori: da ne bode še le po rekurzih iskal pravice, katero že ima po naravi, od države in cesarja, ampak se bo te kar poslužil: dne 22. februarja 1885, šte. 4.

Zopetni sprejem nekaterih nazaj poslanih nerazumljivih dopisov pa na to jih vsiljujejo proti prejemnici.

5. Okrajni šolski svet poroča dežel. šolskemu svetu, kaj se godi; dne 31. maja 1885, šte. 89, in verjetno je, da tudi priporoča, naj se Pohorci prisilijo. Vsled tega pride od okraj. šolskega sveta odlok, da ima zavoljo zamuje-

nega rekurza njegov nemški ukaz pravno moč. Ta ukaz se ponavlja, ter se nadaljevanju upornosti ali renitence naj ojstrejše kazni zapre-tijo: dne 22. junija 1885, šte. 309.

6. Krajni šolski svet na to odgovori, da za zvesto spolnjevanje naravnih, državnih od cesarja potrjenih postav ne more zaslužiti sponosa upornosti. Tudi se mu ni povedalo, zoper katero postavo se upira. Zato pošlje ovi sponos spoštljivo nazaj: dne 23. avgusta 1885, šte. 31.

7. Okrajni šolski svet bojda v tretjič ostre kazni zapreti; dne 11. oktobra 1885, šte. 434. Ta nemški ukaz, ker je za nje nerazumljiv, pošlje se nazaj in krajni šolski svet ostane molčé pri svojem, in pošilja vse nemške dopise nazaj.

8. Zdaj prevzame okrajno glavarstvo Celjsko eksekucijo v svojo roko; ponovi ukaz, nemške dopise sprejemati in rešiti, prepóve pet zopet doposlanih nemških dopisov nazaj poslati, češ, da jih bo sicer Celjski berič na tukajšnje stroške zopet prinesel in se še povrh kazen do 20 gld. zapreti; c. kr. okrajno glavarstvo v Celju, dne 11. decembra 1885, šte. 30.900.

9. Na to krajni šolski svet, dne 24. januvarija 1886, šte. 3, odgovarja, zanika ukaza pravno moč, ostaja na svojem stališču trpeče brambe svoje pravice, ter pusti pet nemških dopisov na mizi na razpolago.

10. Okrajno glavarstvo pošlje po županu Št. Jungerškem, Val. Kanglerj-u in načelniku Juriju Potniku nemški dopis okrajnega šolsk. sveta, dne 26. januarja 1886. Krajni šolski svet županu nerazumljivi dopis nazaj odrajta 29. januarija 1886, šte. 1, župan ga v Celje nazaj pošlje.

11. Okrajno glavarstvo pošlje župana in 2 prič; kmeta Kaleba in Lukeža, nek nemški dopis šolsk. načelniku Juriju Potniku na hišo pribit. Kaj da je v tem listu, to se ne vé. — Potem došel je nemško-slovenski dopis, ta se je sprejel in rešil.

12. 5. marca 1886, šte. 3789, dobi župan od okrajnega glavarstva spet nemški šolski dopis in ukaz, ga vpričo 2 mož načelniku na hišo pribit; poslal je župan, ker nobeden ni hotel temu delu za pričo iti, vso reč kot neizpeljivo v Celje nazaj.

Tako stoji stvar zdaj, in krajni šolski svet pričakuje mirno ali zapretenih kazni in rubežev, ali pa potrebne svoje pravice, katera mu gre in katero tirja.

Opomniti je še, da so bili o tej stvari vsi sklepi krajn. šolsk. sveta soglasno storjeni; da šolska in politična oblast dopise, v katerih s kaznimi pretite, v lepi slovenščini pošiljate. Gotovo jo tudi, da po takem stiskanju mučenju in „slepe miši lovljenju“ z ubogim kmetom, njegova ljubezen in spoštovanje do oblasti ne more rasti.